

NENÁVISTNÉ PROJEVY NA INTERNETU

v judikatuře Evropského soudu
pro lidská práva

Monika Hanych

Kancelář vládního zmocněnce pro zastupování před
Evropským soudem pro lidská práva

Č1.8

Soukromý a
rodinný život

Č1.10

Svoboda
projevu

Č1.17

Zákaz
zneužití práv

Čl. 10

"Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice."

Čl. 17

"Nic v této Úmluvě nemůže být vykládáno tak, jako by dávalo státu, skupině nebo jednotlivci jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopouštět se činů zaměřených na zničení kteréhokoli ze zde přiznaných práv a svobod nebo na omezování těchto práv a svobod ve větším rozsahu, než to Úmluva stanoví."

Čl. 17

Zákaz
zneužití práv

Rasová
nesnášenlivost

Náboženská
nesnášenlivost

Etnická
nesnášenlivost

Popírání
historie

Letáky adresované všem "bílým
nizozemským lidem" s
poselstvím, aby ostatní
(nebílí) opustili Nizozemsko.

GLIMMERVEEN A HAQENBEEK
PROTI NIZOZEMSKU

Články vykreslující Židy jako
zdroj veškerého zla, volající
po jejich vyloučení ze
společenského života.

PAVEL IVANOV PROTI RUSKU

**YouTube videa nabádající
k přemožení ne-Muslimů a boji
proti nim.**

BELKACEM PROTI BELGII

Vystoupení komika se známým
popíračem holokaustu,
zesměšňující Židy a pohrdající
oběťmi holokaustu.

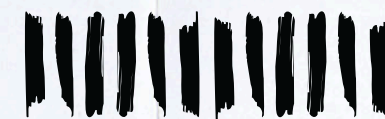
M' BALA M' BALA PROTI FRANCII

Čl. 10

Svoboda
projevu

VÝZNAM SVOBODY PROJEVU

„[S]voboda projevu [...] představuje jeden ze základních pilířů demokratické společnosti a jednu ze základních podmínek pro její vývoj a seberealizaci každého jednotlivce.

S výhradou omezení je použitelná nejen na „informace“ nebo „myšlenky“, které jsou příznivé nebo jsou považovány za neškodné či lhostejné, **ale také na ty, které uráží, šokují nebo znepokojují**; takové jsou požadavky pluralismu, tolerance a snášenlivosti, bez nichž neexistuje „demokratická společnost“.

Článek 10 chrání nejen podstatu vyjádřených myšlenek a informací, ale i formu, ve které jsou sdělovány.“

(Handyside proti Spojenému království, 1976 nebo Obeschlick proti Rakousku, 1991)

PĚTISTUPŇOVÝ TEST (OMEZENÍ SVOBODY PROJEVU)

Omezení je přípustné, pokud...

- 1) Projev spadá pod článek 10 Úmluvy
- 2) Došlo k zásahu do svobody projevu

Pokud ano, zásah musí:

- 3) Být v souladu se zákonem
- 4) Sledovat jeden z legitimních cílů dle čl. 10/2
- 5) Je **nezbytný v demokratické společnosti**
tj.

je ospravedlnitelný naléhavou společenskou potřebou
a je přiměřený sledovanému cíli

KONKRÉTNÍ PŘÍPADY

ANEB ONLINE NENÁVISTNÉ PROJEVY PŘED ESLP

Egil Einarsson
proti Islandu

Savva Terentyev
proti Rusku

MTE a Index.hu
proti Maďarsku

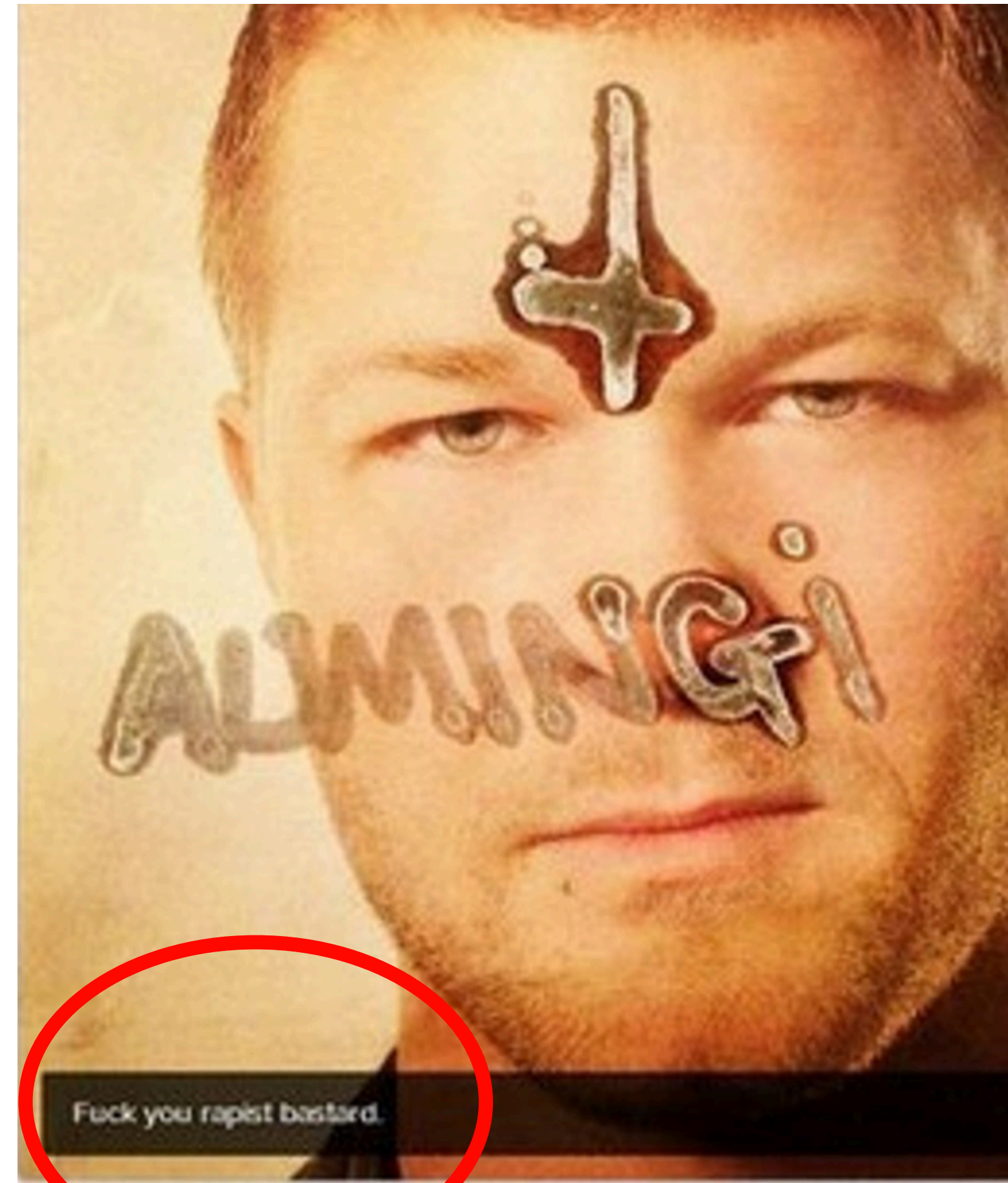

EGIL EINARSSON PROTI ISLANDU

Soud posuzoval:

- míru známosti dotčené osoby
 - předmět příspěvku
 - předchozí chování dotčené osoby
 - zda příspěvek přispěl k debatě obecného zájmu
 - obsah, formu a dopad napadeného příspěvku.
-
- celebrity – vyšší míra kritika ano, ale i ony mají právo na respektování soukromého života.
 - skutkové tvrzení vs. hodnotový soud – pojem „násilník“ v daném kontextu bylo skutkovým tvrzením
 - Ani veřejné osoby nemusí tolerovat veřejné obviňování ze spáchání násilného trestného činu

>>> Došlo k porušení článku 8 Úmluvy.

SAVVA TEREPTYEV PROTI RUSKU

„Bylo by skvělé, kdyby
v centru každého ruského města, na
náměstí... Kdyby tam byla pec, tak jako
v Osvětimi, kde (...) by byli denně
obřadně pálení bezvěrní policajti. (...)
To by byl první krok k očištění
společnosti od této chuligánské špíny.“

SAVVA TEREPTYEV PROTI RUSKU

Soud posuzoval:

- povahu a znění výroků,
- kontext, v němž byly zveřejněny,
- jejich potenciál vést ke škodlivým důsledkům
- důvody, o které vnitrostátní soudy opřely odsouzení stěžovatele

- samotné užití vulgárních výrazů není pro posouzení výroků rozhodující
- komentář stěžovatele zahrnoval **záležitost veřejného zájmu**

- dle Soudu šlo o **provokativní metaforu**

- samotná zmínka o Osvětimi není dostatečná pro zásah do svob. projevu

- zmínka o vyhlazení upálením není sama o sobě podněcováním k protiprávnímu jednání. Zde šlo o **projev nespokojenosti a protestu**

- policie (bezpečnostní složka) má projevovat **větší toleranci vůči urážkám**

- třeba posoudit v celkovém kontextu – emotivní reakce na jednání policie

>>> Došlo k porušení článku 10 Úmluvy.

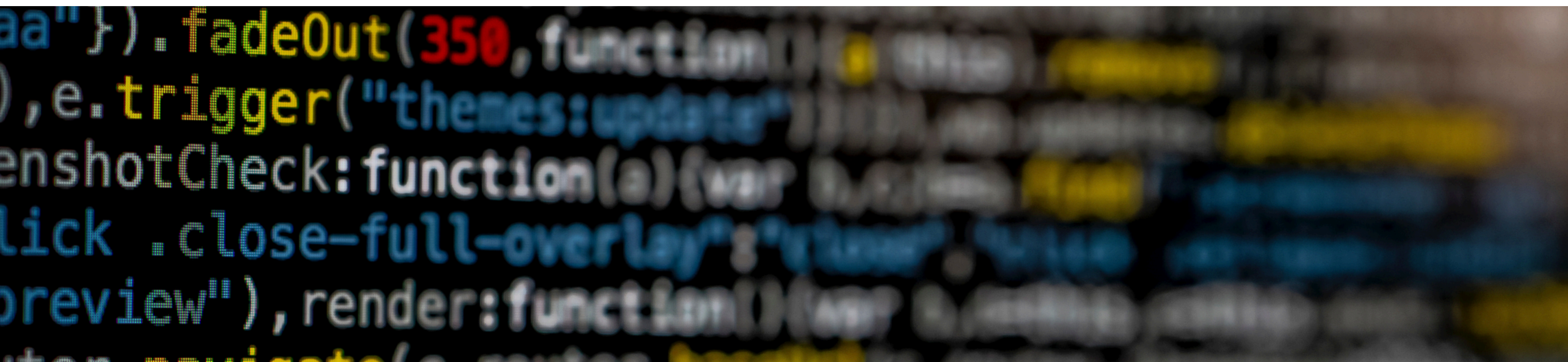

DELFI AS PROTI ESTONSKU

VS.

MTE A INDEX.HU ZRT PROTI MAĎARSKU

*aneb odpovědnost internetových zprostředkovatelů
za nenávistné projevy*

DELFI AS PROTI ESTONSKU

- komentáře zjevně protiprávní
- kontext komentářů:
- ekonomický prospěch vydavatele
- výzvy čtenářům ke komentování
- neznámá identita autorů – nemožnost se domoci odpovědnosti autorů komentářů
- na webu sice existoval systém hlášení závadných komentářů, k odstranění ovšem nedošlo dostatečně rychle

>>> Nedošlo proto k porušení článku 10 Úmluvy.

MTE A INDEX.HU ZRT PROTI MAĎARSKU

- komentáře vulgární, ale ne zjevně protiprávní
- obsah komentářů představoval otázku veřejného zájmu
- používání vulgárních výrazů samo o sobě není určující pro hodnocení urážlivého projevu
- vnitrostátní soudy neřešily odpovědnost autorů komentářů
- provozovatelé provedli preventivní opatření pro zamezení a odstranění urážlivých komentářů
- existoval funkční systém hlášení závadných komentářů
- omezení by mělo negativní dopad na diskuzní platformy a tím i svobodu projevu v online prostoru

>>> Došlo proto k porušení článku 10 Úmluvy.

ODPOVĚDNOST INTERNETOVÝCH ZPROSTŘEDKOVATELŮ ZA NENÁVISTNÉ PROJEVY – shrnutí

- kontext předmětných komentářů
- opatření podniknutá provozovatelem pro předcházení nebo odstranění hanlivých komentářů
- odpovědnost skutečných autorů komentářů
- důsledky vnitrostátního řízení

(Delfi AS proti Estonsku a MTE & index.hu ZRT proti Maďarsku)

FAIR BALANCE DOCTRINE

V ONLINE PROSTORU SE STŘETÁVAJÍ ZÁJMY RŮZNÝCH
SUBJEKTŮ A SKUPIN

práva dotčených
osob projevem

práva těch, co
učinili projev

práva
provozovatelů
diskuzí

KAM DÁL?

Evropský soud pro lidská práva:

Factsheet Hate Speech:

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Hate_speech_ENG.pdf

Factsheet Acces to Internet:

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Access_Internet_ENG.pdf

Děkuji za
pozornost.

KONTAKT

MHANYCH@MSP.JUSTICE.CZ